TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. gegužės 31 d.*

„Apeliacinis skundas — Valstybės pagalba — Sprendimas nutraukti skundo nagrinėjimą — Europos Komisijos atsisakymas tęsti ieškovės skundo nagrinėjimą — Pagalbos nebuvimas pasibaigus pirminiam patikrinimo etapui — Tik patvirtinamasis sprendimas — Sprendimo nutraukti skundo nagrinėjimą atšaukimo teisėtumo sąlygos“

Byloje C-228/16 P

dėl 2016 m. balandžio 22 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI), įsteigta Atėnuose (Graikija), atstovaujama advokato E. Bourtzalas, *dikigoroi* A. Oikonomou, E. Salaka, C. Synodinos, C. Tagaras ir advokato D. Waelbroeck,

apeliantė,

dalyvaujant kitai proceso šaliai

Europos Komisijai, atstovaujamai A. Bouchagiar ir É. Gippini Fournier,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta, teisėjai E. Regan, J.-C. Bonichot (pranešėjas), A. Arabadjiev ir C. G. Fernlund,

generalinis advokatas M. Wathelet,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2017 m. vasario 16 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: graikų.

Sprendimą

1 Savo apeliaciniu skundu *Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE* (DEI) prašo panaikinti 2016 m. vasario 9 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo nutartį *DEI / Komisija* (T-639/14, nepaskelbta Rink., EU:T:2016:77, toliau – skundžiama nutartis), kuria jis nusprendė, kad nebereikia priimti sprendimo dėl šios bendrovės ieškinio dėl 2014 m. birželio 12 d. Europos Komisijos sprendimo, pateikto rašte COMP / E3/ON/AB /ark *2014/61460 (toliau – 2014 m. birželio 12 d. sprendimas), kuriuo atmesti bendrovės skundai dėl valstybės pagalbos, panaikinimo.

Teisinis pagrindas

2 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias [SESV 108] straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, 1999, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339), kuris galiojo 2014 m. birželio 12 d. sprendimo priėmimo dieną, 4 straipsnyje „Pirminis pranešimo patikrinimas ir Komisijos sprendimai“ buvo nustatyta:

„1. Komisija iš karto patikrina gautą pranešimą. Nepažeisdama 8 straipsnio, Komisija priima sprendimą pagal 2, 3 arba 4 dalis.

2. Jeigu po pirminio patikrinimo Komisija nustato, kad pranešime nurodyta priemonė nėra pagalba, ji savo išvadą pateikia priimtame sprendime.

3. Jeigu po pirminio patikrinimo Komisijai nekyla jokių abejonių dėl pranešime nurodytos priemonės suderinamumo su [vidaus] rinka, tiek kiek minėtoji priemonė priskiriama [SESV 107 straipsnio 1 dalies] taikymo sričiai, Komisija nusprendžia, kad minėtoji priemonė atitinka [vidaus] rinką (toliau – „sprendimas nepateikti prieštaravimų“). Šiame sprendime nurodoma išimtis, kuri buvo taikyta pagal Sutartį.

4. Jeigu po pirminio patikrinimo Komisijai kyla abejonių dėl pranešime nurodytos priemonės suderinamumo su [vidaus] rinka, ji nusprendžia pradėti bylos procesą pagal [SESV 108 straipsnio 2 dalį] (toliau – „sprendimas pradėti formalaus tyrimo procesą“).

<…>“

3 Šio reglamento 13 straipsnio „Komisijos sprendimai“ 1 dalyje buvo numatyta:

„Galimos neteisėtos pagalbos patikrinimas užbaigiamas priimant sprendimą pagal 4 straipsnio 2, 3 arba 4 dalis. <…>“

Ginčo aplinkybės ir 2014 m. birželio 12 d. sprendimas

4 DEI yra Graikijos elektros energijos gamintoja. Tarp jos klientų, be kita ko, yra bendrovė *Alouminion SA*. Kilus šių dviejų bendrovių ginčui dėl DEI tiekiamos elektros energijos tarifo, Graikijos energijos reguliavimo institucija nustatė laikinąjį tarifą. 2012 m. birželio 15 d. Komisijai pateiktame skunde DEI teigė, kad dėl šio tarifo ji yra įpareigota tiekti elektros energiją *Alouminion* mažesne nei rinkos kaina ir kad todėl tai yra neteisėta valstybės pagalba.

5 2013 m. spalio 31 d. DEI ir *Alouminion* sudarytas arbitražo teismas atgaline data nustatė dar mažesnį DEI tiekiamos elektros energijos tarifą nei tas, kurį buvo laikinai nustačiusi Graikijos energijos reguliavimo institucija.

6 2013 m. gruodžio 23 d. DEI pateikė antrą skundą Komisijai, teigdama, kad arbitražo teismo sprendimas taip pat reiškia valstybės pagalbą.

7 2014 m. gegužės 6 d. Komisija pateikė DEI savo pirminį vertinimą, pagal kurį 2013 m. gruodžio 23 d. skundo nereikia toliau nagrinėti, nes arbitražo teismo sprendimas nėra valstybės priemonė ir juo *Alouminion* nesuteikiama jokios naudos. 2014 m. birželio 6 d. raštu atsakydama Komisijai, DEI pateikė jai papildomų pastabų.

8 2014 m. birželio 12 d. sprendimu – jį DEI gavo kaip raštą – Komisija, be kita ko, informavo šią bendrovę, kad 2014 m. birželio 6 d. rašte pateiktos pastabos nepaneigia pirminio vertinimo, pateikto 2014 m. gegužės 6 d. rašte, ir kad „todėl Konkurencijos GD tarnybos padarė išvadą, kad šios informacijos nepakako, kad atsirastų pagrindas iš naujo ištirti skundą“.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiama nutartis

9 2014 m. rugpjūčio 22 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo DEI ieškinį, kuriuo prašyta panaikinti 2014 m. birželio 12 d. sprendimą.

10 Bendrojo Teismo kanceliarijai skirtame 2014 m. spalio 7 d. rašte ieškovė ir Komisija prašė sustabdyti bylos nagrinėjimą šešiems mėnesiams, t. y. iki 2015 m. balandžio 7 d., kad Komisija galėtų iš naujo išnagrinėti ieškinyje keliamus klausimus. 2014 m. spalio 24 d. nutartimi Bendrojo Teismo ketvirtosios kolegijos pirmininkas patenkino šį prašymą.

11 2015 m. kovo 25 d. Komisija priėmė sprendimą C(2015) 1942 *final* dėl, kaip įtariama, valstybės pagalbos SA.38101 (2015/NN) (ex 2013/CP), suteiktos *Alouminion SA* taikant už sąnaudas mažesnius elektros energijos tarifus po arbitražo teismo sprendimo (toliau – 2015 m. kovo 25 d. sprendimas).

12 Dviem raštais – 2015 m. balandžio 27 d. ir birželio 19 d. – Bendrojo Teismo kanceliarijai Komisija prašė Bendrojo Teismo konstatuoti, kad po 2015 m. kovo 25 d. sprendimo ieškinys dėl 2014 m. birželio 12 d. sprendimo neteko prasmės, todėl šiuo klausimu nebereikia priimti sprendimo. 2015 m. liepos 3 d. rašte ieškovė pateikė Bendrajam Teismui savo pastabas dėl šio prašymo.

13 2015 m. birželio 29 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo ieškinį, kuriuo ieškovė prašė panaikinti 2015 m. kovo 25 d. sprendimą byloje *DEI / Komisija* (T-352/15), kurią Bendrasis Teismas dar tebenagrinėjo.

14 Skundžiamoje nutartyje Bendrasis Teismas konstatavo, kad nebereikia priimti sprendimo dėl ieškinio, kuriuo prašoma panaikinti 2014 m. birželio 12 d. sprendimą, nes 2015 m. kovo 25 d. sprendimas buvo panaikintas ir formaliai pakeistas.

15 Bendrojo Teismo teigimu, ieškovės argumentai neleido paneigti šios išvados.

16 Pirma, jis nusprendė, kad jam nereikia priimti sprendimo dėl 2015 m. kovo 25 d. sprendimo, kuriam taikoma institucijų aktų teisėtumo prezumpcija, teisėtumo, jei jis nebuvo atšauktas. Todėl jis atmetė argumentą, kad šis sprendimas yra neteisėtas, o ieškinys byloje T-639/14 ir toliau turėjo prasmę.

17 Antra, Bendrasis Teismas atmetė ieškovės kaltinimą, kad ji išlaiko suinteresuotumą pareikšti ieškinį, siekdama neleisti, kad nurodytas neteisėtumas pasikartotų ateityje. Bendrojo Teismo teigimu, tariamas neteisėtumas, t. y. nagrinėjamos priemonės priskyrimo valstybei nebuvimas, nenurodytas 2014 m. birželio 12 d. sprendime. Bet kuriuo atveju klausimas, ar ieškovė įrodė valstybės pagalbos taisyklių pažeidimo buvimą, yra ieškinio dėl 2015 m. kovo 25 d. sprendimo dalykas.

18 Galiausiai, trečia, Bendrasis Teismas konstatavo, kad taip pat nereikia priimti sprendimo dėl ieškinio, kiek jis susijęs su 2012 m. birželio 15 d. skundu, nes 2015 m. kovo 25 d. sprendimu Komisija netiesiogiai jį atmetė.

Šalių reikalavimai

19 Apeliaciniu skundu DEI prašo Teisingumo Teismo:

— panaikinti skundžiamą nutartį,

— grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad jis priimtų sprendimą dėl šios bendrovės reikalavimų, kuriais ji prašo panaikinti 2014 m. birželio 12 d. sprendimą, ir

— priteisti iš Komisijos visas pirmojoje ir apeliacinėje instancijoje patirtas bylinėjimosi išlaidas.

20 Komisija Teisingumo Teismo prašo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš apeliantės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

Šalių argumentai

21 Savo pirmuoju pagrindu apeliantė iš esmės tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamos nutarties 36 punkte konstatavo, kad 2015 m. kovo 25 d. sprendimu buvo formaliai pakeistas 2014 m. birželio 12 d. sprendimas. Jis, pirma, nepatikrino šio tariamo pakeitimo teisėtumo ir galiojimo ir, antra, neišnagrinėjo tokiam pakeitimui taikytino teisinio pagrindo ir teisinės procedūros.

22 Todėl Bendrasis Teismas padarė klaidą nuspręsdamas, kad dėl 2014 m. birželio 12 d. sprendimo „Sąjungai nebereikia jo teisiškai vertinti“ ir kad todėl byla T-639/14 neteko dalyko.

23 Be to, pirmojo pagrindo atmetimas reikštų tai, kad Bendrojo Teismo padaryta teisės klaida taptų galutiniu sprendimu, o tai turėtų tiesioginę įtaką jos ieškiniui byloje T-352/15. Iš tiesų šioje byloje apeliantė savo pirmajame pagrinde ginčijo, kad 2015 m. kovo 25 d. sprendimas galėjo teisėtai pakeisti 2014 m. birželio 12 d. sprendimą. Taigi, skundžiamos nutarties patvirtinimas reikštų automatinį pirmojo pagrindo dėl panaikinimo byloje T-352/15 atmetimą.

24 Be to, nesant jokių motyvų dėl šio tariamo pakeitimo, skundžiamoje nutartyje taip pat nepakanka motyvų.

25 Komisija, priešingai, mano, kad skundžiamos nutarties 36 ir 37 punktai yra tinkamai motyvuoti, nes, pirma, iš apeliacinio skundo matyti, kad apeliantė galėjo suprasti Bendrojo Teismo samprotavimą, ir, antra, to teismo svarstymai leidžia Teisingumo Teismui atlikti kontrolę. Iš tikrųjų apeliantė nesutinka su skundžiamos nutarties motyvais.

26 Bendrasis Teismas pagrįstai turėtų atlikti 2014 m. birželio 12 d. sprendimo pakeitimo 2015 m. kovo 25 d. sprendimu teisėtumo nagrinėjimą tiek, kiek pastarasis neginčijamas byloje T-639/14. Jo teisėtumas yra ieškinio byloje T-352/15 dalykas. Kadangi 2015 m. kovo 25 d. sprendimas nėra panaikintas, jam taikoma galiojimo prezumpcija, kuri taikoma Sąjungos institucijų aktams, ir jis turi kelti teisinių pasekmių.

27 Be to, 2014 m. birželio 12 d. sprendimo panaikinimas neturėtų suteikti jokios naudos apeliantei, palyginti su jos dabartine situacija, nes, priėmus 2015 m. kovo 25 d. sprendimą, Komisija iš tikrųjų numatė galimybę, kad Bendrasis Teismas paskelbs apie jo panaikinimą motyvuodamas tuo, kad jis turi formos trūkumų. Iš tiesų, tas sprendimas tėra paprastas Komisijos pareigūno pasirašytas raštas, net ne paskelbtas „oficialus sprendimas“. Todėl 2014 m. birželio 12 d. sprendimo panaikinimas bet kuriuo atveju įpareigojo Komisiją priimti oficialų sprendimą, kaip antai 2015 m. kovo 25 d. sprendimą.

28 Atsižvelgdama į tai, Komisija mano, kad įsigaliojusi skundžiama nutartis negali turėti įtakos panaikinimo pagrindams, nurodytiems byloje T-352/15.

Teisingumo Teismo vertinimas

29 Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją suinteresuotosioms šalims pateikus galimas papildomas pastabas arba pasibaigus protingam terminui pagal Reglamento Nr. 659/1999 13 straipsnio 1 dalį Komisija privalo užbaigti pirminį tyrimo etapą ir priimti sprendimą pagal šio reglamento 4 straipsnio 2, 3 arba 4 dalį, t. y. sprendimą, kuriuo konstatuojamas pagalbos nebuvimas, neteikiami prieštaravimai arba pradedama oficiali tyrimo procedūra (2010 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Athinaïki Techniki / Komisija*, C-362/09 P, EU:C:2010:783, 63 punktas).

30 Iš, be kita ko, skundžiamos nutarties 15–18 punktų matyti, kad savo 2014 m. birželio 12 d. sprendimu Komisija nusprendė nutraukti bylą ir užbaigti preliminarią patikrinimo procedūrą, pradėtą apeliantei pateikus skundą, konstatavo, kad pradėtas tyrimas neleido padaryti išvados apie pagalbos, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnį, buvimą, ir todėl atsisakė pradėti oficialią tyrimo procedūrą, numatytą SESV 108 straipsnio 2 dalyje.

31 Taip Komisija priėmė galutinę poziciją dėl apeliantės prašymo konstatuoti SESV 107 ir 108 straipsnių pažeidimą. Be to, kadangi 2014 m. birželio 12 d. sprendimu trukdoma apeliantei pateikti savo pastabas per oficialią tyrimo procedūrą, juo sukeliama privalomų teisinių pasekmių, turinčių įtakos jos interesams. Todėl šis sprendimas yra aktas, kurį galima ginčyti, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnį (žr. 2010 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Athinaïki Techniki / Komisija*, C-362/09 P, EU:C:2010:783, 66 punktą).

32 Nors Teisingumo Teismas nusprendė, kad Komisija gali atšaukti sprendimą nutraukti skundo nagrinėjimą dėl tariamos neteisėtos pagalbos, kad būtų panaikintas minėtam sprendimui įtakos turintis neteisėtumas (2010 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Athinaïki Techniki / Komisija*, C-362/09 P, EU:C:2010:783, 70 punktas), tik patvirtinamojo sprendimo priėmimas neturėtų būti laikomas tokiu atšaukimu.

33 Šiuo aspektu reikia priminti, kad aktas yra vien patvirtinamasis, jeigu jame nėra nurodyta jokių naujų aplinkybių, palyginti su ankstesniu aktu (2014 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai ir ING Groep*, C-224/12 P, EU:C:2014:213, 69 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

34 Tačiau ankstesnio atmetimo sprendimo patvirtinamuoju sprendimu nelaikomas tas sprendimas, kuriuo patenkinamas suinteresuotojo asmens visas skundas ar jo dalis (šiuo klausimu žr. 1980 m. gegužės 28 d. Sprendimo *Kuhner / Komisija*, 33/79 ir 75/79, EU:C:1980:139, 9 punktą).

35 Be to, dėl patvirtinamojo sprendimo pareikštas ieškinys yra nepriimtinas, tik jeigu patvirtintas sprendimas tapo galutinis suinteresuotojo asmens atžvilgiu per nustatytą terminą nepareiškus ieškinio. Jei taip nėra, suinteresuotasis asmuo turi teisę užginčyti arba patvirtintą sprendimą, arba patvirtinamąjį sprendimą, arba abu šiuos sprendimus (2007 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Weißenfels / Parlamentas*, C-135/06 P, EU:C:2007:812, 54 punktas).

36 Šiuo atveju reikia konstatuoti, kad 2015 m. kovo 25 d. sprendimu tik patvirtinamas ankstesnis 2014 m. birželio 12 d. sprendimas, nes Komisija, išnagrinėjusi jai pateiktas aplinkybes, tik pakartojo savo atsisakymą pradėti oficialią tyrimo procedūrą ir, be to, nenurodė naujų aplinkybių. Todėl 2014 m. birželio 12 d. sprendimas nebuvo atšauktas 2015 m. kovo 25 d. sprendimu.

37 Be to, pripažįstant, kad tokiu atveju Komisijos naujo sprendimo priėmimas lemtų būtinybės priimti sprendimą dėl ieškinio dėl pirminio sprendimo panaikinimo nebuvimą, tai reikštų veiksmingos teisminės teisių gynybos kliūtį.

38 Iš tiesų pakanka, kad Komisija nutrauktų suinteresuotosios šalies pateikto skundo nagrinėjimą, o vėliau, jei ši šalis pareikštų ieškinį, – atšauktų sprendimą dėl nutraukimo, atnaujintų pirminį tyrimo etapą ir kartotų šiuos veiksmus tiek, kiek to reikėtų siekiant išvengti jos elgesio teisminės kontrolės (žr. 2010 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Athinaïki Techniki / Komisija*, C-362/09 P, EU:C:2010:783, 68 punktą).

39 Taip yra *a fortiori* tuomet, kai, kaip šiuo atveju, Komisija per procesą Bendrajame Teisme, pareiškus ieškinį dėl sprendimo nutraukti skundo nagrinėjimą panaikinimo, prašo, kad šis procesas būtų sustabdytas tam, kad būtų iš naujo išnagrinėta byla, o vėliau tik patvirtina savo pirminį sprendimą.

40 Kitaip galėtų būti tik jei Komisija pakeistų sprendimą dėl skundo nagrinėjimo nutraukimo, kad panaikintų šio sprendimo neteisėtumą, nurodydama šio sprendimo neteisėtumo pobūdį (šiuo klausimu žr. 2010 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Athinaïki Techniki / Komisija*, C-362/09 P, EU:C:2010:783, 70 punktą).

41 Tačiau bet kuriuo atveju iš 2015 m. kovo 25 d. sprendimo nedarytina išvada, kad jį priimdama Komisija siekė atšaukti 2014 m. birželio 12 d. sprendimą, kad panaikintų jo neteisėtumą.

42 Todėl Bendrasis Teismas šiuo atveju, siekdamas užtikrinti gerą teisingumo vykdymą, galėjo, be kita ko, paklausti ieškovės, ar po 2015 m. kovo 25 d. sprendimo ji siekė pritaikyti savo reikalavimus ir juos taip pat pateikti dėl to sprendimo, kaip to ieškovė gali reikalauti pagal jo Procedūros reglamento 86 straipsnį tuo atveju, jei aktas, kurį prašoma panaikinti, visiškai ar iš dalies pakeičiamas kitu aktu, kurio dalykas tas pats.

43 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pažymėtina, kad Bendrasis Teismas skundžiamos nutarties 36 ir 37 punktuose klaidingai konstatavo, kad 2015 m. kovo 25 d. sprendimu buvo formaliai pakeistas 2014 m. birželio 12 d. sprendimas ir kad todėl ginčas neteko dalyko, todėl nebuvo reikalo priimti sprendimo dėl minėto ginčo.

44 Todėl reikia patenkinti apeliacinį skundą ir panaikinti skundžiamą nutartį; nereikia nagrinėti kitų pagrindų ir argumentų.

Dėl ieškinio Bendrajame Teisme

45 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą, kai Bendrojo Teismo sprendimas yra panaikinamas, Teisingumo Teismas pats gali priimti galutinį sprendimą, jeigu toje bylos stadijoje tai galima daryti.

46 Kadangi Bendrasis Teismas nusprendė, kad nėra reikalo priimti sprendimo dėl ieškinio dėl panaikinimo, ir nenagrinėjo ieškinio priimtinumo ir bylos esmės, Teisingumo Teismas mano, kad dabartinėje bylos stadijoje jis negali pats priimti galutinio sprendimo ir kad bylą reikia grąžinti Bendrajam Teismui, taip pat atidėti bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **Panaikinti 2016 m. vasario 9 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo nutartį *DEI / Komisija* (T-639/14, nepaskelbta Rink., EU:T:2016:77).**

2. **Grąžinti bylą Europos Sąjungos Bendrajam Teismui.**

3. **Atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą.**

Parašai.